

0 1 cm

1 pav. 1702 m. sidabrinė Švedijos erė. I. Kaplūnaitės nuotr.

Fig. 1. A 1702 silver Swedish öre.

siektas archeologiškai vertingas juodos žemės horizontas (fiksuotas iki 50 cm sluoksnis), datuojamas XVI–XVII a. Perkasoje 7 fiksuotas permaišytas tamsiai pilkos žemės su griuvenomis ir XVI–XX a. keramikos fragmentais sluoksnis. Korpusų C ir D didesnėje dalyje vertingas horizontas liko nepasiektas.

Trečiu etapu ištirta viena 60 m² dydžio perkasa (10) sklypo centrinėje dalyje, korpuso B P dalyje. Iš pradžių šioje vietoje mechanizuotai buvo nukastas iki 1 m storio viršutinis nevertingas horizontas. Giliau, apie 50 cm gylyje nuo taip suformuoto žemės paviršiaus (1,5 m nuo pradinio paviršiaus) fiksuotas pilkos žemės sluoksnis, pagal radinius datuojamas XVII a. viduriu – XVIII a. I puse. Jame aptikti 2 Jono Kazimiero šilingai bei švediška 1702 m. erė (1 pav.). Po juo pasiektas juodos žemės horizontas (fiksuotas ir perkasose 4, 6, 8 ir 9) su buitinės keramikos radiniais (2 pav.), datuojamas XVI–XVII a.

Korpuso B vietoje kultūrinis sluoksnis ištirtas iki galo. Kitur sklypo teritorijoje ištirtas tik viršutinis horizontas, todėl ateityje vykdant žemės judinimo darbus didesniame nei 40 cm gylyje, sklype būtini išsamūs archeologiniai tyrimai.

0 5 cm

2 pav. Buitinės keramikos fragmentai iš XVI–XVII a. kultūrinio sluoksnio. I. Kaplūnaitės nuotr.

Fig. 2. Fragments of household pottery from the 16th–17th-century cultural layer.

The plot at Algirdo St. 4

In 2008 an excavation was conducted at the construction site for four new school buildings on the 6400 m² plot at Algirdo St. 4, which is inside the visual protection zone of the Maišiagala hillfort site (Vilnius District). 15 test pits (a total of 36.6 m²) were excavated during it. Further surveys and excavations will be conducted after taking into consideration the results of the field evaluations and the recommendations of KPD. 591.8 m² was surveyed and excavated. A 16th–18th-century cultural layer up to 50 cm thick and containing contemporary finds: pottery (Fig. 2) and coins (Fig. 1) was found in it.

Gintautas Vėlius

Žvalgymai Vilniaus g.

Maišiagaloje (Vilniaus r.), Vilniaus g. į statomą naują vidurinę mokyklą buvo vedama kabelinė elektros linija. 250 m ilgio, 80 cm gy-

lio bei 30 cm pločio tranšėja būsimai linijai kasta palei esamą Vilniaus gatvę po betoniniu šaligatviu (1 pav.). Kadangi ši teritorija patenka į Maišiagalos piliakalnio vizualinės apsaugos zoną, tranšėjos kasimo metu buvo atlikti archeologiniai žvalgymai.

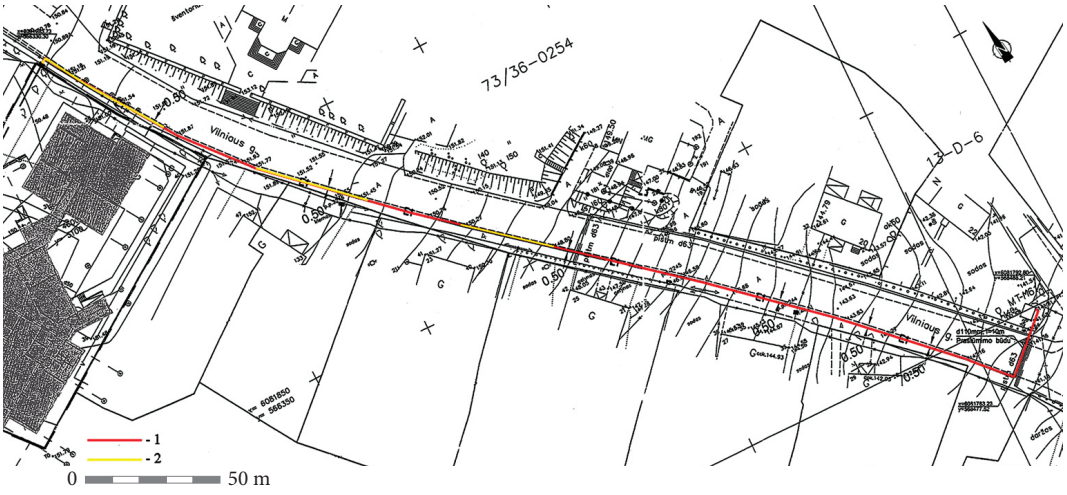
Tranšėjos pradžioje, V jos gale, ties įvadu į būsimos mokyklos kiemą, 75 cm gylyje fiksuotas tamsiai pilkas kultūrinis sluoksnis. Jo storis liko neaiškus, kadangi giliau tranšėja nekasta. Virš kultūrinio sluoksnio buvo 10 cm storio rausvo smėlio sluoksnis, aukščiau 20 cm pilko smėlio bei 40 cm žvyro paklotas po betonine pėsčiųjų tako danga. Keliais metrais toliau tranšėja kasta gilesnė, iki 95 cm. 20 m nuo įvado fiksuota tokia stratigrafija: rausvo žvyro įžemis, 20 cm storio kultūrinis sluoksnis, 30 cm pilkšvo smėlio ir tokio paties storio žvyro betoninės dangos paklotas ir 10 cm storio betoninė danga. Tokie patys sluoksniai fiksuoti dar 10 m atkarpoje, toliau kultūrinis sluoksnis plonėja ir ties naujosios mokyklos ŠR kampu nutrūksta. Ši vieta, esanti tiesiai priešais kitoje gatvės pusėje stovinčios bažnyčios vartus, yra aukščiausia ir, įrenginėjant Vilniaus gatvės bei pėsčiųjų tako dangas, buvo nužeminta nukasant ir kultūrinį sluoksnį.

90 m nuo įvado, nuokalnėje vėl fiksuotas 20 cm storio kultūrinis sluoksnis, buvęs po 40 cm storio smėlio bei žvyro betoninės dangos paklotu. Tokia pati sluoksnių stratigrafija tęsėsi dar 30 m. Toliau kultūrinis sluoksnis plonėja ir maždaug ties 140 trasos metru nutrūksta. Ties 190 trasos metru vėl fiksuota neintensyvaus kultūrinio sluoksnio 40 m ilgio atkarpa (1 pav.). Sluoksnis pilkšvas, tik 10 cm storio. Gali būti, jog tai yra betoninę dangą klojant buvęs žemės paviršius.

Pirmojoje kultūrinio sluoksnio atkarpoje aptiktos 3 apžiestos keramikos šukės: puodo dugno, šono bei kaklelio fragmentai, datuojami XVI–XVII a. Antroje atkarpoje aptiktos dar 3 apžiestos keramikos šukės bei žiestų

1 pav. Maišiagaloje, Vilniaus gatvėje kabelinės elektros linijos vietoje atliktų archeologinių žvalgymų situacijos planas: 1 – kabelinės elektros linijos trasa; 2 – fiksuotas kultūrinis sluoksnis.

Fig. 1. Situation plan of the field survey conducted at the site of the electric cable route on Vilniaus Street in Maišiagala: 1 – the route of the electric cable; 2 – the recorded cultural layer.

emaliuotų puodų dugnų fragmentai. Ši keramika datuotina XVI–XIX a. Trečiojoje menamo kultūrinio sluoksnio atkarpoje jokių radinių nerasta.

Taigi archeologiniai žvalgymai elektros kabelio trasos vietoje parodė, kad Maišiagaloje, apie 100 m ilgio Vilniaus gatvės atkarpoje, esančioje priešais bažnyčią, yra išlikęs iki 20 cm storio XVI–XIX a. kultūrinis sluoksnis.

The field survey in Vilniaus Street

An electric cable was being laid on Vilniaus Street in Maišiagala (Vilnius District) to the school that is being built. For this purpose a 250 m x 30 cm x 80 cm trench was dug alongside Vilniaus Street (Fig. 1). A 16th–19th-century cultural layer up to 20 cm thick with fragments of contemporary partly thrown and wheel thrown glazed pottery was found during the survey. The cultural layer was recorded in a segment that was about 100 m long and located opposite the existing church.

PALANGA

Džiugas Brazaitis

Turtingos sodybos Vytauto gatvėje tyrinėjimai

Palangos miesto istorinėje dalyje, sklype Vytauto g. 27 / 29 buvo numatoma statyti svečių namus, todėl prieš statybos darbus 2008 m. birželio mėnesį buvo atlikti žvalgomieji archeologiniai tyrimai (žr. p. 367–369). Jų metu sklypo R dalyje, palei Vytauto gatvę 1,4 m gylyje aptiktas kultūrinis sluoksnis, preliminariai datuotas XVI–XVII a. Šioje vietoje 2008 m. liepos mėnesį projektuojamų statinių vietose buvo atlikti archeologiniai tyrimai. Ištirtos 4 tarpusavyje susijungiančios perkasos, kurių bendras plotas buvo 290 m^2. Ištirtas plotas pailgas R–V kryptimi, jo plotis buvo 10 m, maksimalus ilgis siekė 30 m (1 pav.).

Viršutinį kultūrinį sluoksnį sudarė iki 60 cm storio tamsios žemės sluoksnis, kuriame dominavo radiniai, susiję su XX a. sklypo užstatymu. Tyrinėto ploto R dalyje rasta ir senesnių, XVII–XIX a. datuojamų radinių – pavienių puodyninių koklių fragmentų, buitinės keramikos ir panašiai. Ploto ŠR dalyje viršutinio kultūrinio sluoksnio apatiniame horizonte rastas plūktos aslos kraštas, kurioje buvo puodyninių koklių fragmentų. Ši asla priklausė mediniam pastatui, stovėjusiam į Š nuo tyrinėto ploto. Pastatas datuojamas XVII a.

Po viršutiniu kultūriniu sluoksniu visame tyrinėtame plote buvo supustytas smėlis, kurio storis siekė 40–70 cm. Giliau slūgsojo tamsus apatinis kultūrinis sluoksnis, kurio vidutinis storis buvo 15 cm. Apatinis kultūrinis sluoksnis buvo palyginti gerai išlikęs, niekur nepažeistas vėlesnių perkasimų. Užpustyto smėlio sluoksnis patikimai apsaugojo jį nuo vėlesnių laikotarpių priemaišų, todėl kultūriniame sluoksnyje surinkti radiniai priklauso vienam, palyginti neilgam chronologiniam laikotarpiui. Tokios išlikimo sąlygos miestų archeologijoje pasitaiko nedažnai.

Tyrinėtas plotas nepasižymėjo struktūrų gausa. Kultūrinis sluoksnis visame plote buvo tolygus, maždaug 10– 5 cm storio. Nerasta kokių nors ūkinių duobių ar kitokių didesnių perkasimų. Nukasus kultūrinį sluoksnį įžemyje, kurį sudarė drėgnas žvyras, išryškėjo 22 stulpaviečių kontūrai. Stulpaviečių skersmuo svyravo nuo 20 iki 40 cm, jos koncentravosi tyrinėto ploto R gale. Rastos ir kelių medinių